

volves the specification of integrative understanding of law with the use of synergists, hermeneutics and communication theory. The dissemination of the principles of non-classical rationality in the theory of law should be considered as one of the foundations of modern versions of integrative understanding of law.

The significant potential of modern developments in the field of integrative conceptualization of legal thinking can be reduced to the following typology: 1) integrative understanding is intended to provide a universal definition of law, which is a compilation of different methodological approaches; 2) integrative legal thinking should be the result of a synthesis of the methodology of law with natural, technical and social Sciences; 3) integrative legal thinking should be the result of the integral law designed to evaluate promising areas of law, to overcome the disunity of the sections of legal knowledge, and organize the most effective ways of attracting to him.

Goal of legal thinking: the creation of adequate modern jurisprudence. This thinking is based on phenomenological philosophy, in particular, on the principle intersub ktelnet, nancholas. Legal life is understood as a domain-conceptual education. The concept of life world determines the epistemological, ontological and praxiological direction. Phenomenology and integrative understanding of the right push the boundaries of comprehension of the law and giving the opportunity to enter into the area of multidimensional descriptions of law.

Key words: *classical and non-classical types of understanding of law, the integrated concept of law, phenomenology.*

УДК 340.12

Ю. В. Мелякова, кандидат філософських наук

ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ФЕНОМЕНУ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО ПРАВА

Сучасна тенденція інтеграції України на Захід потребує парадигмального визначення глобалізованого права у філософському аспекті. Транснаціональний характер відносин у сфері економіки, фінансів, політики, інформації вимагає правової регуляції на засадах діалогу. Філософська рефлексія виявляє і констатує певні природні властивості глобалізованого права, його моральний, комунікативний, надісторичний характер, що виключає будь-які форми пріоритетності й домінантності учасників світової системи права, а, як наслідок, змушує визнати глобалізоване право лише ідеальною сутністю.

Ключові слова: глобалізація, національне право, міжнародне право, євроінтеграція, монізм, дуалізм, транснаціональні зв'язки, суверенітет, договірна справедливість, глобалізоване право.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що, на жаль, вивченню філософсько-правового змісту глобалізованого права сьогодні не приділяється достатньої уваги. Юристи відкрито визнають, що питання співвідношення міжнародного і національного права в умовах глобалізації залишається невирішеним. У свою чергу, сучасні тенденції суспільно-політичного буття вимагають активізації парадигмальних трансформацій в оцінках суті права, його ролі, джерел і стандартів, та зокрема філософського змісту феномену глобалізованого права в умовах сьогодення.

Метою статті є аналіз формального змісту категорії «глобалізоване право», а також фактичного прояву процесу глобалізації права в аспекті юридичної практики та філософського розуміння.

Аналіз публікацій. Загальній теорії глобалізації права присвячено праці Ф. Лапорта, П. Тибо, П. Рабіновича, Є. Білозьорова, Ю. Волошина та ін. Здебільшого під глобалізацією розуміють відповідні моделі узгодженості положень міжнародного права і національного права окремих держав. Одна група авторів пропонує розглядати міжнародне і національне право на засадах єдності й монізму (М. Баймуратов, С. Максименко, П. Мартиненко, О. Назаренко). Інші ж наполягають на відокремленості, автономності цих систем — дуалізмі (М. Савенко, Д. Терлецький, В. Буткевич, Л. Васечко). Зазначений аналітичний напрям у юридичній науці доповнюють філософсько-правові дослідження І. Честнова, М. Ван Хука, А. Полякова, Т. Дудаш, А. Токарської.

Вклад основного матеріалу. Філософсько-правові здобутки Заходу (лібералізм, демократія, свобода слова, право на приватне життя і власність, мирне співіснування в контексті цивілізаційного процесу тощо), закріплюючись у ціннісно-правових системах і правосвідомості сучасних національних суспільств, завдають динаміки глобальній мультикультурній правовій комунікації, що постає як діалоговість, легітимний консенсус.

Питання співвідношення національного і міжнародного права в умовах глобалізації стоїть у науковій літературі дуже гостро. Ці дві самостійні правові системи не існують ізольовано одна від одної. На особливості нормотворчості у міжнародному праві впливають національні правові системи, які знаходять своє відображення у зовнішній політиці та дипломатії держав. А міжнародне право, у свою чергу, відіграє важливу роль у формуванні національного законодавства. Підтвердженням цьому може слугувати той факт, що норми більшості новітніх основних законів, якими встановлено

засади правового статусу громадянина, запозичені із ключових міжнародних актів про права людини.

Що стосується факторів, які зумовлюють динаміку взаємодії національного права з міжнародним на власне національному рівні, то умовно такі фактори можна поділити на дві категорії. Перша категорія — політичні фактори: дотримання зобов'язань виходячи з потреб внутрішньої політики, економічних умов у державі, взаємовигоди тощо. Друга категорія — соціально-психологічні фактори: відчуття задоволення, страху, звичка або традиція, конформізм. Так, фактори внутрішньої політики можуть істотно вплинути на динаміку взаємодії національного права з міжнародним. Зміна політичних уподобань у суспільстві, вибори до парламенту, оновлення складу уряду, погіршення чи поліпшення стану національної економіки, зміни у бюджетній політиці здатні цілком поживавити, або ж, навпаки, обмежити взаємодію національного права з міжнародним, вплинути на ставлення органів законодавчої влади і правосуддя до міжнародних зобов'язань держави.

Взаємодію національного і міжнародного права обумовлюють також соціально-психологічні фактори. Зокрема, органи законодавчої влади держави, уряд і суди можуть обирати стратегію якнайефективнішої взаємодії з міжнародним правом через острах санкцій, небажання потрапити у міжнародну ізоляцію, перетворитися у країну-ізгоя в очах світової спільноти або ж через усвідомлення народом своєї глибинної єдності з оточуючим світом (розвиток міжнародної правосвідомості населення країни), бажанням розвивати міжнародні економічні й культурні зв'язки тощо [1, с. 121].

Згідно зі ст. 2 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р. міжнародний договір являє собою форму втілення узгодженої волі суверенних суб'єктів міжнародних відносин. Такий договір не підпорядковується нормам національного права будь-якої держави; питання ж чинності та застосування міжнародних договорів регулюються окремим правом міжнародних договорів. Пріоритет принципів міжнародного права над національним прийнято зараз розглядати як особливість відбитка глобалізації на національних системах права, що має своєю перспективою розвиток не тільки права як такого, але й держав та суспільств у цілому. Необхідно визнати, що сьогодні у світі визнання примату норм міжнародного права набуває чисельності, а право — ознак глобальності.

Отже, особливістю більшості новітніх конституцій сучасних держав є те, що в них чітко визначене узгодження національного права з міжнародним за своїми змістом і формою. Наприклад, у ч. 2 ст. 6 Конституції Грузії зазначено, що законодавство відповідає загальноновизнаним принципам і нормам міжнародного права [2]. Подібні положення містяться й у ч. 1 ст. 8

Конституції Португальської Республіки [3], ч. 1 ст. 10 Конституції Італійської Республіки [4]. Однак ці положення не можна сприймати як констатацію можливості безпосереднього регулювання міжнародно-правовими нормами внутрішньодержавних відносин. Зазначені положення основних законів держав сформульовано абстрактно [5].

На сучасному етапі розвитку міждержавної співпраці як результат ускладнення інтеграційних процесів формуються нові (окрім монізму і дуалізму) підходи до проблеми співвідношення національного і міжнародного права. Відсутність достатньої ясності в питанні розмежування сфер зовнішнього та внутрішнього правопорядків у теорії міжнародного права стала причиною народження цілої низки штучних конструкцій, наприклад, «загальнолюдського права», «глобального права», «світового права», «транснаціонального права» та ін. Проте слід зауважити, що феномен глобалізації права підіймає не проблему верховенства міжнародних договорів над національними Конституціями, або проблему монізації права на перевагу міжнародного, а скоріше проблему змістовної уніфікації правових систем з мінімальним урахуванням культурно-історичних особливостей і правових традицій окремих регіонів, що глобалізуються.

На думку Р. Арона, окремо існують міжнародна та транснаціональна системи права. Перша є системою суто дипломатичних зв'язків між суверенними державами, друга проявляється в економічних зв'язках, суспільних переконаннях, в організаціях, діяльність яких виходить за межі державних кордонів [6]. В. Фрідмен ускладнив цю систему міжнародних зв'язків та доповнив її «наднаціональним суспільством», тобто таким, у якому діяльність та функції держав чи груп злиті в постійних міжнародних установах. Мова тут іде про формування та діяльність міжнародних, міждержавних та міжурядових організацій, що стали суверенними суб'єктами міжнародного права. У зв'язку з цим виникла низка дискусій, зокрема щодо делегування державних повноважень від держав-членів наднаціональним органам чи міждержавним об'єднанням [7, с. 304].

Ці нові суб'єкти міжнародного права є акторами, які, симулюючи інтереси націй, реально впливають на всі види міжнародних відносин та процеси міждержавного співробітництва у персональних інтересах окремих представників. Відкритою залишається проблема уникнення домінування окремих членів міжнародних організацій, що здатні і тяжіють до диктату своєї волі по відношенню до інших представників.

Наприклад, Ф. Джессеп вважав, що єдиною перешкодою для існування «транснаціонального права» є застаріле поняття державного суверенітету. На думку ж французького юриста Ж. Сселя (70-ті рр. XX ст.), сама ідея суверенітету є несумісною з ідеєю міжнародної системи, міжнародне право

має здібності регулювати й суто внутрішні відносини у державах. Японський теоретик права К. Танака, у свою чергу, писав, що «світове право» має охопити загальні для держав національні закони, міжнародне публічне та міжнародне приватне право, що повинні розвиватися відповідно до спільного прогресу світового співтовариства на засадах загального юридичного знаменника — природного права. Прибічники наведених концепцій у 70-х рр. розглядали міжнародне право як глобалізоване, розуміючи під глобалізацією процес денационалізації ринків, політики і права, як на міжнародному, так і на національному рівнях [7, с. 304].

Зараз питання про процес формування світового права активно дискутується у зарубіжній та вітчизняній літературі. Так, російський дослідник В. Шумілов вважає, що ХХІ ст. пройде під знаком становлення та розвитку глобальної правової системи, в якій і міжнародне публічне право, і системи внутрішньодержавного права стануть багаторівневими правовими галузями та інститутами [8, с. 3]. Моністи — прибічники світового та транснаціонального права — зазираючи у майбутнє, передбачають утворення єдиної системи правового регулювання, що має діяти у глобальному масштабі. Аналіз цих концепцій підкреслює ідею наявності наддержавної влади та світового порядку, встановленого цією владою.

Норми сучасного міжнародного права спрямовані на адресу конкретного суб'єкта — держави, яка, у свою чергу, створює відповідні та адекватні норми права у національному правопорядку. В результаті цього міжнародне право суттєво впливає на внутрішнє життя держави та її національну систему права. У сучасній Європі безумовно діє доктрина верховенства міжнародного права. Концепції, сформульовані Судом ЄС, обґрунтовують пряме застосування, дію і верховенство права ЄС у державах-членах. Однак право ЄС не може взагалі оминати конституційні засади окремих держав-членів, які у своєму широкому значенні є своєрідною призмою, крізь яку національна правова система сприймає міжнародне право. Не можна однозначно стверджувати про ефективність доктрини монізму, адже ця теорія є небезпечною у чистому та однозначному її використанні. У зв'язку з цим важко не погодитися з думкою російської вченої Л. Ануфрієвої, яка зазначає, що проголошення примату міжнародного права за певних обставин може бути використано «сильними державами» для цілей, які не мають нічого спільного із завданнями міжнародного права та його загальноновизнаними принципами та нормами [9, с. 331]. Саме цей довід є засадою для полеміки між дуалістами та моністами у питаннях міжнародного права, яка продовжується майже 100 років.

У цьому аспекті слід погодитися з думкою, що ні теорія дуалізму, ні теорія монізму не відповідають практиці сучасних держав. Сьогодні все

більше фахівців прагнуть позбутися дихотомії монізму і дуалізму, стверджуючи, що логічні наслідки обох теорій суперечать принципам оптимальної взаємодії систем права, а також реальній діяльності міжнародних і національних органів, в тому числі судів [7, с. 305]. Існує також тенденція формування на ґрунті взаємодії міжнародної та внутрішньодержавної системи якісно нової правничої системи, яка може називатися міжнародним конституційним правом. Нова система означатиме верховенство права ЄС у національному праві, його дію на пряме застосування. Результатом функціонування цієї системи є, наприклад, система обмеження суверенітету та передачі суверенних прав у Франції, новий підхід Х'юстона та Маршалла до доктрини парламентського суверенітету, теорія самообмеження парламентського суверенітету у Великій Британії, або адаптовані правила тлумачення колізій між нормами національного та міжнародного права у Данії і т. ін. [10, с. 80].

Однак у самій Європі вистачає критики щодо правової політики й діяльності Євросоюзу. Так, відомий французький журналіст П. Тибо висловлює думки про маріонеткову роль Євросоюзу у глобалізованому світі. Після 1989 р. його розвиток і вплив відчутно збільшилися, як прийнято було вважати, за рахунок розширення зовнішнього і внутрішнього вільного обміну: нерегламентований «єдиний ринок», почерговий вступ 20 нових держав до Союзу, прийом у ВТО «країн, що розвиваються», зокрема Китаю, і, нарешті, у 2001 р. фінальна фаза європейської валютної системи — введення євро [11, с. 68].

На той час капітуляція європейського комунізму та поширювані чутки про «кінець історії», слова Буша-старшого: «Я бачу, як будується світ за зразком європейської єдності», — усе це змусило промоутерів Європи повірити в те, що вони були й залишаються авангардом людства. І справді, Союз був широким закликком до суспільств проти держав — триумф націй усупереч триумфу імперій: вільна конкуренція, свобода пересування і проживання, судова гарантія особистих прав. Європа постала як якісно нове об'єднання 300 млн осіб, яким вона дозволяє навіть чого ніколи не було — скаржитися на державу, громадянами якої вони є.

Рада Європи складається із глав держав, яким належить ініціатива у розв'язанні головних питань. Проте очевидно, що результатом цього не стала європеїзація національних політик, радше навпаки. Для громадян-виборців національна держава так і не стала виконавцем європейської політики. Як вважає П. Тибо, самих європейців більше залякали, ніж зацікавили. Адже участь у європейських виборах слабка і постійно зменшується. Відомо також: якщо народам Європи надати вибір, то вони не підуть усі в один бік. Так було у ядерному питанні, у питаннях вугілля, сланцевого газу, війни

в Іраку, питаннях емігрантів і демографічного становища, ставленні до референдуму в Шотландії про незалежність і т. д. Подана ідея, що європейці незабаром стануть єдиним народом, виявилася ілюзорною. Настирлива думка про об'єднання була, зрештою, паралізована. На думку П. Тибо, шлях применшення європейських націй та їх суверенітету веде до застою, втрати правових і політичних амбіцій народами і правителями. Важко визначити, від якого органу походять чисельні директиви, але вони знімають відповідальність з національної влади. У зв'язку з цим остання відчуває полегшення, проте водночас втрачає політичну складову свого життя [11, с. 69].

Знищення в Євросоюзі митних бар'єрів, відсутність валютної політики, передання контролю вільним ринкам, які встановлюють курси, так і не привели до успіху євровалютної зони. Уважні спостерігачі вважають, що насправді зона євро більше не існує, оскільки позики в однаковій валюті здійснюють за різними місцевим курсами національних валют, залежно від того, хто ти є — німець, грек чи іспанець. Внутрішня недовіра в ЄС сягнула такого щабля, що уряди південних країн можуть робити позики тільки в банках власних країн. Іншими словами, капітали більше не обертаються. Внаслідок цього всьому комплексові призначають лікування у вигляді додаткового контролю. Так, Договором про стабільність і координацію керування (2012 р.) передбачено нечуване й безцеремонне втручання не тільки у збалансування національних бюджетів, а й навіть у їхню структуру. ЄС схожий на велике метанаціональне утворення, що звужує свободу дії держав. Країни, що залучилися до європейської гри, потерпають від кризи суверенності [11, с. 69–70].

Критично налаштовані теоретики Європи переконані, що громадян Євросоюзу по суті виключено з дебатів. Що ж стосується представників держав, то вони ніби залучаються у нескінченну низку кон'юнктурних рішень, досягаючи компромісів, у яких ідуть на поступки в одному місці, щоб одержати компенсацію в іншому. Функціонування такої системи визначає державам ролі, і це дає змогу нерегульованій групі сильних країн розвиватися, у той час як позбавлені головної ролі держави насправді принижені до функції виконавців. Стан невизначеності сприяє поширенню в Євросоюзі фаталізму й відчуття покірливості, яке вважається тінню громадянського обов'язку.

Заради повернення європейцям політичної гідності П. Тибо пропонує поставити спільну політичну мету, яка полягатиме у просуванні ідеї людства, багатшого за комерційну глобалізацію. Після цього, як наслідок, має відбутися розвінчання культу ринку, який хибно вважається сьогодні «шляхом» Європи. Головним ідеологічним принципом має стати повага до інституційної гідності народів. Кожен народ зберігатиме за собою право

писати власну конституцію, фіксуючи в неї те, що становить ґрунтовні принципи його політичного устрою, стосовно яких можна буде контролювати всі закони, що діють на території його держави. Певні суперечності між цими принципами і європейським правом можна розв'язувати тільки політично, а не за юриспруденцією Люксембурга. Адже, вступаючи до ЄС, народи потрапляють не до виправного будинку, а у простір довіри [11, с. 72].

Критики євроінтеграції вважають вирішальним пунктом організацію метанаціонального політичного життя, більшість учасників якого становитимуть не люди, а народи. Якщо Європа стає єдиною політичною одиницею, то має бути обговорення, в якому візьмуть участь головні її елементи — нації. Це явить собою зразок довірливої справедливості. Така твереза оцінка реального стану європейської політики особисто самими європейцями змушує принаймні замислитися про бездоганність джерел та технологій утворення правових стандартів світової демократії.

Аналіз сучасних публікацій дозволяє зробити висновок про те, що серед учених-юристів та політиків немає одностайності у визначенні глобалізованого права. Під глобалізованим правом розуміють, як правило, різної ступені інтегрованість систем національного і міжнародного права у тенденції їх змістовної монізації, або діяльність транснаціональних комерційних проєктів. У свою чергу, філософський сенс феномену глобалізованого права взагалі залишається невизначеним.

Доречно уявляти собі філософський аспект глобалізованого права як ідеал всесвітнього примирення держав і народів. Отже, виходячи із абсолютності своїх критеріїв, філософія критично ставиться до глобалізованого права у тому вигляді, в якому воно існує зараз. Філософський ідеал глобалізованого права має природні підстави, визнає загальною і найвищою цінністю особисті права людини та життя людини, а найголовнішим принципом — рівноправний і відкритий договір учасників правовідносин.

Філософська рефлексія феномену глобалізованого права дозволяє виділити декілька його сутнісних змістовних елементів — це всезагальність, уніфікованість, наднаціональний, наддержавний характер, пріоритет над інтересами влади (тобто верховенство), загальнолюдська цінність і значущість, моральна і природна обґрунтованість.

Виходячи з цього можна зробити висновок: те, що сьогодні з точки зору юриста є глобалізованим правом, на думку філософа таким не є. Адже ні «транснаціональне», ні «міжнародне», ні «світове» право не відповідають зазначеним критеріям, що мають визначати стан глобалізованості. Для утворення глобалізованого права не вистачає головного — природного підґрунтя. По-перше, історичні традиції національного права та моральні цінності мають суто регіональний (містечковий) характер, що заважає утвори-

ти універсальний сурогат загальнолюдської позаісторичної моралі як ґрунтовної підстави глобалізованого права. По-друге, національні й фінансові амбіції суб'єктів міжнародного права роблять неможливим справедливий договір як принцип глобалізованого права. По-третє, реальним джерелом права, яке претендує на глобалізованість, залишається воля й інтереси уповноважених персон, які контролюють діяльність міжнародних представницьких радчих органів, що мають правотворчі функції.

Висновки. Те, що сьогодні у публікаціях політиків і юристів отримує назву «глобалізоване право», виявляється насправді лише зручною геополітичною моделлю політико-економічного впливу й контролю над світом по праву сильнішого. Отже, глобалізація права обертається легалізацією переваги домінуючих націй у світовому просторі. Правові договори, що укладаються у сучасному світі на рівні міжнародних організацій і транснаціональних корпорацій, ґрунтуються аж ніяк не на абсолютній моралі і не на загальному консенсусі інтересів усіх громадян світового співтовариства. Тому глобалізоване право, в ідеальному його сенсі, викривається філософами права у сфері буття належного, а не дійсного.

ЛІТЕРАТУРА

1. Соловійов О. В. До питання про співвідношення та взаємодію національного і міжнародного права / О. В. Соловійов // Вісн. Акад. адвокатури України. – 2009. – № 3(16). – С. 118–123.
2. Конституція Грузії : от 24 августа 1995 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://firusssa.webege.com/countries/georgia/constitution/Georgia_constitution_1.html.
3. Конституція Португальской Республики : от 2 апреля 1976 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forlawyer.com.ua/konstitucii/konstituciya-portugalii/899-konstituciya-portugalii.html>.
4. Конституція Італьянської Республики от 22 декабря 1947 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://italia-ru.com/page/konstitutsiya-italyanskoj-respubliki>.
5. Білозьоров Є. В. Національне та міжнародне право: порівняльно-правовий вимір / Є. В. Білозьоров // Наук.-практ. юрид. журн. – 2012. – Вип. 3. – С. 328–330.
6. Арон Р. Демократія и тоталітаризм [Електронний ресурс] / Р. Арон ; пер. с фр. Г. И. Семенова. – Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Aron.html.
7. Волошин Ю. О. Особливості формування моністичних концепцій співвідношення міжнародного та внутрішньонаціонального права та їх роль у розвитку міждержавної інтеграції / Ю. О. Волошин // Часоп. Київ. ун-ту права. – 2011. – № 1. – С. 303–307.

8. Шумилов В. М. Международное право и глобальная правовая система / В. М. Шумилов // Моск. журн. междунар. права. – 2002. – №4. – С. 3–7.
9. Ануфриева Л. П. Соотношение международного публичного и международного частного права: правовые категории / Л. П. Ануфриева. – М. : Спарк, 2002. – С. 328–334.
10. Кравчук І. В. Гармонізація національних правових систем з правом ЄС / І. В. Кравчук, М. В. Парапан. – К. : Видавн. дім «Слово», 2005. – С. 80–85.
11. Тибо П. Здивування європейців / П. Тибо ; пер. с фр. М. Горновського // Філософ. думка. – 2013. – №4. – С. 62–73.

ФИЛОСОФСКИЙ АНАЛИЗ ФЕНОМЕНА ГЛОБАЛИЗИРОВАННОГО ПРАВА

Мелякова Ю. В.

Современная тенденция интеграции Украины на Запад требует парадигмального определения глобализированного права в философском аспекте. Транснациональный характер отношений в сфере экономики, финансов, политики, информации определяет необходимость правовой регуляции на принципах диалога. Философская рефлексия выявляет и констатирует определенные природные свойства глобализированного права, его моральный, коммуникативный, надисторический характер, что исключает любые формы приоритетности и доминантности участников мировой системы права, и, как следствие, вынуждает признать глобализированное право исключительно идеальной сущностью.

Ключевые слова: глобализация, национальное право, международное право, евроинтеграция, монизм, дуализм, транснациональные связи, суверенитет, договорная справедливость, глобализированное право.

PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF THE PHENOMENON OF GLOBALIZED LAW

Melyakova J. V.

The current trend of integration of Ukraine to the West requires the determination of the globalized law in philosophical paradigm. The transnational nature of relations in the sphere of economy, Finance, policy, information requires legal regulation on the principles of dialogue. Philosophical reflection finds and States certain natural properties of the globalized law. From a philosophical point of view globalized will be entitled to moral, communicative, over-historical character. It excludes any form of priority and dominant players in the global system of law. As a consequence, the globalized law should be regarded only as an ideal entity.

The effect of globalization of law is driven by the priorities of international politics, as well as the functioning of the economic and information networks on a global scale.

In the modern world there is a tendency transparency in the European borders, the promotion of European integration in the post-Soviet and Mediterranean space. Gradually approved by the Western standards of law, justice, management, administrative and personnel policies. Effective activities of international organizations and foundations in the interests of the great representatives of European civilization. Unequal partnership States. All this, and more, officially justified by the success of democratization and contributes to the illusion of the globalized law.

The lack of clarity in the delineation of spheres of foreign and domestic law enforcement in the theory of international law caused the birth of a whole range of artificial structures, such as «human rights», «global law», «world law», «transnational law». It should be noted that the phenomenon of globalization of law not raise the issue of supremacy of international treaties over national Constitutions. No concerns globalization and problems of harmonization of law at advantage international. Globalization of law sacia the problem meaningful unification of legal systems with a minimum account of cultural and historical circumstances and legal traditions of individual regions are globalizing. The new system of international law to indicate the supremacy of EU law in national law, and its effect on direct application.

Critics of European integration is considered a crucial point organization national political life. The majority of participants in this life will be no people, and peoples. If Europe becomes a single political unit, it must be the discussion. The discussion will be part the main its elements - the nation. This will represent a sample of contractual justice. This sober assessment of the real state of European politics personally by Europeans makes you wonder about the integrity of the sources and technology education legal standards of world democracy.

Critical theorists of Europe are convinced that EU citizens are excluded from the debate. Representatives of the European States reach compromises that make concessions in one case, in order to receive compensation in another. The functioning of such a system determines the States role. This allows the unregulated group of powerful countries to develop, while other States actually humiliated to the functions of the performers. The state of uncertainty contributes to the spread in the European Union of fatalism and sense of humility. Submission is the shadow of civic duty.

Lawyers understand the globalized law different degrees of integration (monism) systems of national and international law, or the activities of transnational commercial projects. The philosophical meaning of the phenomenon of globalized law remains uncertain. It is appropriate to imagine the philosophical aspect of the globalized law as the ideal world of the reconciliation States and peoples. So, philosophy is critical of globalized law in the form in which it exists now. Philosophy applies to the globalized law absolute criteria. The philosophical ideal of the globalized law has a natural base. This standard recognizes the total and the highest value personal human rights and human life, and the main principle is equal and open contract of the participants relationship.

Philosophical reflection of the phenomenon of globalized law allows you to highlight a few of its essential content elements. These elements are universality, uniformity, supra-

national, supranational, character precedence over the interests of the government (the rule), universal value and significance, moral and natural validity.

It is possible to conclude: that today, according to the lawyer is globalized law, according to the philosopher, this is not. Because neither «transnational» or «international» or «world» law not meet the criteria that should determine the globalized law. For education globalized law lacks the main — natural base. First, the historical traditions of national law and moral values have a strong regional character. It makes it difficult to create a universal surrogate universal position morality as grundle base globalized law. Secondly, national and financial ambitions of the subjects of international law make it impossible for a fair contract as a principle of globalized law. Thirdly, the real source is actually a globalized law should not be the will and interests of the authorized persons who supervise the activities of the representative of the international law-making bodies.

Key words: *globalization, national law, international law, European integration, monism, dualism, transnational relations, sovereignty, negotiated justice, globalized law.*

УДК 130.2

Я. О. Панфілова, аспірантка

КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ТА СУСПІЛЬСТВО РИЗИКУ: ПРОБЛЕМА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ

Здійснено спробу соціально-філософського аналізу взаємозв'язку корпоративної культури та суспільства ризику. Розглянуто поняття корпоративної культури та суспільства ризику, досліджено особливості впливу ризиків на корпоративну культуру у суспільстві ризику. Розкрито комплекс критеріїв, за якими можна характеризувати рівень корпоративної культури в умовах суспільства ризику.

Ключові слова: *корпоративна культура, суспільство ризику, ризик, безпека, інноваційна культура.*

Актуальність дослідження визначається насамперед об'єктивними процесами, що відбуваються в сучасному суспільстві і в корпоративних культурах. Унаслідок глобалізації економічних процесів та появи крос-культурних відмінностей у менеджменті організацій змінюються способи впливу соціального на становлення самості людини. Корпоративність постає одним із структуроутворювальних елементів сучасного суспільства. Масш-